

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ФОРМУВАННІ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРІВ СФЕРИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Найважливішим елементом розвитку цифрової економіки є впровадження системи цифрової освіти [2, с. 208] та підготовка компетентних кадрів. З огляду на це, одним із актуальних питань на сучасному етапі є впровадження змішаного навчання, заснованого на одночасному використанні у освітньому процесі технологій класичного навчання з елементами on-line освіти [3, с. 250]. В освіті, зокрема у вищій, змішане навчання дає змогу вдосконалити освітній процес та процес отримання знань, доповнюючи сильні та слабкі аспекти очної форми здобуття освіти та керованої самостійної роботи [5].

Змішане навчання (blended learning) розглядається науковцями як комплексна освітня технологія, що поєднує традиційну форму очного навчання в аудиторії під керівництвом викладача в режимі реального часу та навчання за допомогою цифрового освітнього середовища [4, с. 20], що дає змогу вибудовувати освітній процес згідно сучасних вимог до випускників ЗВО.

Існує кілька моделей використання технології змішаного навчання:

– модель face-to-face driver передбачає навчання у традиційному форматі в аудиторії, водночас робота на онлайн платформах, зокрема й під час заняття, використовується за потреби як допоміжний елемент;

– ротаційна модель (rotational model) передбачає чергування традиційної форми навчання в аудиторії та самостійного онлайн навчання;

– гнучка модель (flex model), за якої навчання відбувається самостійно в основному на онлайн-платформі. Викладач виступає в ролі координатора, виокремлює найскладніші теми, щоб надалі обговорити їх зі студентами під час аудиторних занять індивідуально чи в групі [5];

– під час реалізації моделі online driver студенти освоюють навчальний матеріал віддалено, але є можливість отримання особистої консультації та підтримки з боку викладача в аудиторії;

– онлайн лабораторія (online lab) – модель змішаного навчання, яка передбачає викладання всього курсу дисципліни за допомогою онлайн платформ, але навчання відбувається в аудиторії за підтримки та безпосередньої участі викладача;

– модель self-blended реалізується у форматі очних занять в аудиторії, але студенти мають можливість використовувати додаткові онлайн ресурси для поглибленішого вивчення окремих тем, що викликали особливий інтерес.

Змішане навчання є потужною стратегією мотивації студентів. Якщо така стратегія добре спланована, вона охоплює широке коло методів навчання, сприяє підвищенню мотивації та формуванню фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій.

Мета змішаного навчання – це формування та використання навичок та умінь для самостійного планування та організації своєї діяльності, спрямованої на кінцевий результат. Студенти навчаються приймати рішення, здійснювати свідомий вибір та відповідати за нього. Вони здобувають навички та вміння роботи в інформаційному просторі, самостійного пошуку, відбору та аналізу інформації, подання результату з використанням різних сучасних технологій. Змішане навчання у формуванні фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій дає змогу посилити ефективність навчання та створити оптимальні умови для практичного оволодіння необхідними компетентностями, якщо в процесі навчання: викладач враховує інтереси та вимоги студентів, динаміку їхнього мислення; враховує мотивацію студентів, яка зумовлена професійним пізнавальним інтересом [1, с. 25]; перенесення акценту з вироблення рецептивних умінь та навичок на вироблення продуктивних умінь та навичок; навчальний матеріал є цікавим, інформативним, різноманітним, із залученням мультимедійних засобів, водночас подача такого матеріалу має бути дозованою.

Компетентно реалізована модель змішаного навчання забезпечує найкращу (порівняно з іншими моделями навчання) збалансованість дистанційного та живого спілкування, що створює можливості для поступового розвитку у студентів компетентностей самостійного навчання у цифровому освітньому середовищі [3]. Підвищення різноманітності джерел навчальної інформації, мультиформатність подачі навчального матеріалу, гнучкість режиму навчальної роботи підвищує навчальну мотивацію та результативність навчання бакалаврів сфери комп'ютерних технологій. Насправді модель змішаного навчання не нівелює все те корисне, що є у традиційній моделі, а швидше вдосконалює її можливості.

Формат (модель) змішаного навчання сприяє формуванню фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій на основі використання таких видів діяльності:

1) проведення круглих столів та форумів за участю та без участі практикуючих фахівців сфери комп'ютерних технологій та педагогів професійного навчання. Застосування платформ для відеозв'язку (Zoom, Microsoft Teams, відеодзвінки в Telegram, Skype та Viber) дають змогу значно розширити коло учасників заходів наукової та практичної спрямованості;

2) впровадження ігрових комп'ютерних елементів освітнього процесу підвищує мотивацію студентів і знижує психологічну напругу під час занять, і навіть позитивно впливає на процес формування фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій. Збільшення кількості рольових ігор за допомогою платформ для відеозв'язку сприяє залученню студентів в активну квазіпрофесійну діяльність;

3) участь у проектах. У контексті формування фахової компетентності проектна діяльність розвиває в студентів вміння інтерпретувати отриману інформацію з урахуванням наявної квазіпрофесійної ситуації та коректно визначати стратегію взаємодії під час роботи в команді, здатність вибудовувати конструктивний діалог під час професійного спілкування, а також навички презентації та самопрезентації.

Відтак, найефективнішими напрямми формування фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій та мотивації студентів є проведення круглих столів та форумів із залученням практикуючих фахівців, впровадження ігрових елементів, інтенсифікація проєктної діяльності, розширене використання цифрових засобів візуалізації, аудіо- та відеоматеріалів.

В сучасному освітньому процесі змішане навчання демонструє свою ефективність та можливість використання різних методів під час вирішення завдань формування фахової компетентності бакалаврів сфери комп'ютерних технологій. Загалом змішаний підхід до навчання дає більше інтерактивності та стимулює активне навчання, мотивує студентів до навчально-пізнавальної діяльності, що дає змогу сформувати навички самостійного навчання, сприяє розвитку творчого мислення та пошуку нестандартних рішень. Студенти стають активними ініціаторами власної самостійної навчальної діяльності, внаслідок чого підвищується їхня самосвідомість та самооцінка, виникає стимул до подальшої роботи та досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барна О. В. Технологія змішаного навчання в курсі методики навчання інформатики. *Відкрите освітнє e-середовище сучасного університету*. 2016. Вип. 2. С. 24–37.
2. Беседін Б., Вагнер Г. Навчальні технології ХХІ століття: змішане навчання. *Збірник наукових праць Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2017. Вип. 5 (85). С. 208–217.
3. Кадемія М. Ю., Кізім С. С., Люльчак С. Ю., Савчук І. В. Реалізація змішаного навчання засобами цифрового освітнього середовища. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. Вип. 62. С. 249–256.
4. Кривонос О. М., Коротун О. В. Змішане навчання як основа формування ІКТ-компетентності вчителя. *Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка]. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2015. Вип. 8 (II). С. 19–23.
5. Ткачук Г.В. Змішане навчання та особливості використання ротаційної моделі у навчальному процесі. *Інформаційні технології в освіті*. 2017. Вип. 4 (33). С. 143–156.

Тарас Демчук

*здобувач третього рівня вищої освіти (PhD)
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
Західноукраїнський національний університет*

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ : ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ФУНКЦІЇ

Компетентісний підхід в освіті нині розуміється як інноваційний процес оскільки він відповідає прийнятій розвиненими країнами загальній концепції освітнього стандарту та прямо пов'язаний із переходом на систему компетентностей. Науковці описують основні причини орієнтації освіти на